

A nyíregyházi

Izraelita

Hitközség lapja

5763. Elul VI. évf. 3. sz.

ת ש ם ״ ג ח ו ד ש א ל ו ל

שופר

שופר

Sófár

ב״ה

H i t é l e t é s I n f o r m á c i ó

Zsidónak lenni?

„Mert szent népe vagy te az Ö-ökkévalónak, a te Istenednek. Téged választott ki az Ö-ökkévaló, a te Istened, hogy légy az ő tulajdonnépe mind a népek közül, melyek a föld színén vannak... Mert szeret az Ö-ökkévaló benneteket és megőrzi az esküt, mellyel megesküdött atyáitoknak.“ (5 Móz. 7, 6.8)

Sálom! Köszönöm az olvasót, Bodnár Eszter vagyok. Evangélikus neveltetésben volt

részem 19 évig és sokáig nem tudtam mit kezdeni a fenti kérdéssel. 12 évesen tudtam meg, hogy származásomat tekintve zsidó vagyok, egy ortodox rabbi-dinasztia sarja. Családunkat a vészorkorszakban kiirtották, egyedül nagymamám élte túl a pusztulás borzalmait.

Olthatatlanul és csillapíthatatlanul égett bennem a vágy, hogy megtudjam: ki vagyok, honnan jövök, mi rejlik bennem, milyen ősi ösztönöket hordozok magamban. Erre azonban nem volt elég lehetőségem, így hát megpróbáltam eltemetni ezt az elérhetetlen világot.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemre kerültem. Az ott folyó tanítással egyre kevésbé tudtam

azonosulni, s kerestem az igazságot. Úgy éreztem az a teológia, mely az Ószövetséget kívánja bemutatni nekem, hamis képet ad. Az alapokra voltam kíváncsi, az ősi szövetségre, a tiszta forrásra vágytam. Így vettem kezembe a Tórárt. Mintha a sivatag kellős közepén egy kincses ládára bukkantam volna, melyben felbecsülhetetlen érté-

hez tartozni, mi az az örök szövetség, melyet az Úr kötött atyáinkkal; hogy mindaz, ami több ezer éve megtörtént most is valóságos és igaz; hogy a Tóra nem egy letűnt idők korát írja le, hanem a ma emberének is üzeni akar. Elevenné és életté váltak bennem az Igék. Megértettem, hogy zsidónak lenni küldetést, felelősséget és bizonyosságot jelent. Az Ö-ökkévaló létének, hatalmának és szentségének élő bizonyosságai vagyunk. Megértettem, hogy kiválasztottságunk áldás a nemzetek számára, és egész létünk nem más, mint folytonos istentisztelet.

Visszatértem, visszaoltattam gyökereimbe. Újból és újból megélem a sabbath örömét, ünneplem ünnepeinket és szívembe íródott a törvény minden egyes szava. A zsoltarossal együtt én is énekelem, amíg csak élek: „Minden örömöm Belőled fakad! Mert Nálad van az életnek forrása. A te világosságod által látunk vilá-gosságot!“

Eszter döntésének komolyságát, lelki mélységét az a mondata fejezte ki szá-munkra, mely így hangzott el egy sábeszkor: „Nekem itt a helyem!“ Ekkor eszembe jutottak Frölich főrabbi úr szavai, mellyel arra utalt, hogy az eltávozottak helyére jöhetnek újak. Így legyen!

Kertész Gábor

kü gazdagság van, s ahogy egyre mélyebben kutakodom benne, annál drágább kincset találok. Most már nem úgy kezdtem olvasni, mint egy történelemkönyvet, hanem mint az Élet Könyvét. Tudtam és éreztem, hogy szükségem van a gyökereimre, hiszen azok táplálnak és éltetnek engem.

Mintha egy lepel hullott volna le a szememről. Megértettem, mint jelent a választott nép-

Minden kedves olvasónknak boldog és sikeres új, 5764. évet kívánunk!

לשנה טובה תכתבו!

Bodnár Eszter

A nagy per, Tiszaeszlár 1883

Reméljük, hogy olvasóinkhoz eljut időben a meghívó, bár a rendezvénynek elég nagy a helyi és az országos előzetes sajtóvisszhangja, így olvasóink már értesülhettek a hírről.

Egy újságíró érthető módon megkérdezte, mi a konferencia célja? Válaszunkat három mozzanattal foglalnám össze. Scharf József a felmentő ítélet után az alábbiakat nyilatkozta: „A mostani világban nem gondoltam, hogy még olyan emberek vannak, akik ezt higgyék...” Csurka a konferencia napján Tiszaeszláron tart nemzetmentő gyakorlatot. Az előzőek összegzéseképp idézünk Göncz Árpád - konferencia fővéd-

nöke - leveléből: „A konferencia ügykörét épp napjainkban hihetetlenül fontosnak tartom: a társadalmunkat megosztó előítéletek gyökereit a tiszaeszlári per környékén kell keresnünk. A per a korabeli Magyarország valamennyi eszmei ellentmondását föltárja, és azok hatása napjainkig követhető. Szívemből kívánom Nektek, hogy a konferenciátok eredményes legyen. Sok kétségem efelől nincs: az előadók névsora és a taglalt témák ezt bizonyítják.”

A konferenciáról és visszhangjairól következő számunkban tudóstunk.

Kertész Gábor

Új év - új sófár

A címben olvasható új sófár nem más, mint az az ajándék, amit Chaim Wieder úrtól és nejétől Izraelből kapott Hitközségünk: egy antilop szarvból készült jemeni (hosszú) sófár, mely hangját az őszi ünnepeken hallhatjuk.

Az adományozónak ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket!

Kertész Gábor

Naptár és újévi képeslap kapható a Hitközség irodájában!

Naptár: 370.-

Képeslap: 100.-

Bárchesz és mécses

Hitközségünk ebben az évben is ünnepenként két-két barcheszt biztosít családonként a Hitközség tagjainak ingyenesen.

Ha valaki ezen felül kér még barcheszt, ezt kérjük jelezze az irodának **szeptember 18-ig**. A plusz barchesz 180 Ft-ba kerül.

Ros Hasanara a barcheszt **szeptember 26-án, 9:00-13:00-ig** lehet átvenni a Hitközségnél.

Jom Kipur előtt a barchesz átvehető **október 5-én, 9:00-13:00-ig**.

Már hagyomány Hitközségünknel,

hogy Jom Kipurkor olajmécses gyújtunk elhalálozott szeretteink emlékére gyertya helyett. A tavalyról megmaradt olaj idén is elég lesz, így most sem kell fizetni érte.

A mécseseket már Ros Hasanakor is kirakjuk a zsinagógában, így mindenki ellenőrizheti, hogy az általa meggyújtani kívánt mécses rendelkezésre áll-e, és jelezheti, ha további személy emlékére is kíván mécseset rendelni.

„Mondjuk hát el e nap szentségének nagyságát, hiszen félelmetes és rémületkeltő az! E napon tetőfokára ér uralmad, trónod irgalomra alapul, de igaz törvényt ülsz rajta. Bizony Te vagy egyben a bíró és a vádló, a szakértő és a tanú (...). Akkor megfűjják a nagy sófárt és halk, suttogó hang hallatszik, az angyalok szaladoznak, félelem és rettegés fogja el őket, s így szólnak. 'Itt az ítélet napja!' Ítéletedkor számba veszed még a mennyei seregeket is, mert előtted ők sem mentesek az ítélet alól. Azok pedig, akik a világra jöttek, elvonulnak előtted, mint a juhnyáj. Amint a pásztor számba veszi nyáját, átbocsátván őket pásztorbotja alatt - úgy bocsátsz át, veszel számba, megszámlálsz és felülvizsgálasz minden élő lelket, kiszabod teremtményeid napjait és megírod ítéletüket.“

részlet az *Unészáné tajkef* imából
fordítás: Sámson fohásza máchzer

Változások a temetőgondnoki állásban

Szűcs Miklós mintegy hét évig volt Hitközségünk temetőgondnoka. Munkáját mindenki nagy megelégedésére látta el annak ellenére, hogy többször súlyos betegségekkel küzdött.

Szűcs úr 2003. szeptember 1-jétől - a jobb anyagiak reményében - más munkahelyet választott, így közös megegyezéssel felbomlott ez a hosszú munkaviszony.

Ezúton köszönjük eddigi munkáját!

Vissza a Tórához!

Kettőszázharminc évvel Slomó király uralkodása után, az északi törzsek asszír deportálását harminc évvel követően, Júda is mély pontra jutott vallási szempontból.

Menáse király lépett a trónra. Az új király tizenkét éves volt, és ötvenöt évig uralkodott. Menáse nem foglalkozott a Tórával és atyái Istenével. Mindenben a környező népek kultuszait, és okkultizmusát követte. Imádta Báált és Áserát, sőt az ég teljes seregét - mondja az Írás. A jeruzsálemi Templomot is megszenteltelenítette, mivel oltárokat állított fel benne idegen isteneknek. A fiait átvitte a tűzön (ez olyan lehetett, mint ma a parázson járás), mágiát gyakorolt és sok más Isten előtt utálatos dolgot tett.

A közélet tisztasága sem maradt érintetlen. A Szentírás szerint rengeteg ártatlan vért ontott. Milyen szörnyű lehetett az uralma ötvenöt éven keresztül! Halála után fia örökölte a trónt, aki tökéletesen követte apja nyomdokait. Élete is csúfos véget ért. Fellázadtak ellene

és merénylet áldozata lett saját házában.

Ebben a politikai vákuumban egy furcsa helyzet állt elő; egy nyolc éves gyerek lépett a trónra: Josijáhu. Josijáhu harmincegy évig volt király és uralma alatt a júdai vallási élet teljesen megújult és visszatért a tórai mederbe. Az Írás szerint sok kedves dolgot tett az Ö-ökkévaló szemében és az ő útjától nem tért le se jobbra, se balra.

Első lejegyzett tetteként felújította a Templomot. Az ókori Jeruzsálemben az volt a szokás, hogy a Templom kapuit léviták őrizték. Amikor a nép ment a Templomba, ellenőrizték, hogy ne kerüljön be semmi tisztátalan. Eközben adományokat is gyűjtöttek az imádkozóktól. Josijáhu összesámláltatta a begyűjtött pénzt és a Templom felújítására költötte.

A felújításnak azonban egyéb haszna a is volt: a papok megtalálták a Tóra-tekerceset. (Menása és fia félévszázados uralkodása alatt nem éppen előkelő helyet foglalt el a Szent Tan.) Jelentették ezt a király-

nak, aki felolvastatta a tekerceset. A Tóra szavai nagy hatással voltak Josijáhura. Ruháit megszaggatva bűnbánatot tartott.

A király megtisztította a Templomot az idegen istenek oltáraitól, leromboltatta a bálványokat, betiltotta a vallási prostitúciót. A Szentírás hosszasan sorolja még tetteit.

Közben eljött a Peszách ideje. A király dekrétumot adott ki, melyben megparancsolta, hogy mindenki tartsa meg a Peszách ünnepét. Az Írás megjegyzi, hogy nem volt ilyen Peszách a bírák idejétől fogva Izraelben.

Josijáhu vallási reformja pozitív lendületet adott a zsidóság vallási életének, azonban sajnos az újabb deportálást már nem lehetett elkerülni. Még négy király uralkodott Júdában és halála után huszonhárom évvel, azaz i. e. 586-ban, a Templomot a babilóniai hadsereg lerombolta, Jeruzsálem elesett.

Tóth-Ábri Péter

A T Ó R A Ü Z E N E T E A M A E M B E R É N E K

Gondolatok Sabbathra - *Softim*

„Igazságot; csak igazságot kövess!”
(5 Móz. 16: 20)

A korrupció és a pénzmosás fertőjében nem könnyű az árral szemben úszni. Sodor ez a víz és hajlamos az ember arra, hogy az igazságot gázsággá alakítsa. Csak egy kicsit lép félre, és máris elcsúszott. Csak egy kicsit írja át a maga szája íze szerint a dolgokat, és máris eltért az útról. Az Igében ott van az az egy szócska: CSAK. A kizárólagosság igényével lép fel. *Csak igazságot kövess*, mely azért adatott, *hogyan élj*, és részesülj azokban az áldásokban, amiket

előkészített és megígért neked az Ö-ökkévaló. Ne légy részrehajló és megalkuvó! Ragaszkodj ehhez az igazsághoz, hiszen megmenekülsz és megváltásod ebben rejlik!

„A Tan szerint, melyre téged tanítanak és az ítélet szerint, melyet neked mondanak, cselekedjél; ne térd el az ígétől, melyet tudodra adnak se jobbra, se balra.” (5 Móz. 17:11)

Csodálatos útmutatást kaptunk a mindennapok különböző helyzeteire. Minden problémára, minden nehézségre és kérdésre ott a válasz az igében. Nem kell hozzáragunkunk, nem

kell elvonnunk belőle, mert ez a tan tökéletes.

„Ha kivonulsz háborúba ellenségeid ellen és látsz lovat és szekeret, számosabb népet nálad, ne félj tőlük...”
(5 Móz. 20:1-5)

Ott áll Izrael maroknyi kis seregével a legyőzhetetlennek és félelmetesnek tűnő ellenség előtt. Tele rettegéssel, aggodalommal. És szól az égi hang: ne félj! Úgy tűnik, mi kisebbségként jelenünk meg, de minket a Seregek Urának oltalmazó karja takar be!

Bodnár Eszter

Ünnepi imarend - סדר התפילות

5764 - 2003

ראש השנה, יום כפור, סוכות - Ros Hasono, Jam Kiper, Szikesz

Szeptember:

21-e, vasárnap: Szlichesz

Sáchresz: 08:00

26-a, péntek: Erev Ros Hasono

AZ ÜNNEP BEJÖVETELE: 18:06

Mincha, Mááriv: 17:30

27-e, szombat: Ros Hasono I.

Sáchresz: 08:30

Mincha, Mááriv: 17:30

28-a, vasárnap: Ros Hasono II.

Sáchresz: 08:30

Mincha, Mááriv: 18:30

AZ ÜNNEP KIMENETELE: 19:06

29-e, hétfő: Gedáljá böjtje

Október:

3-a, péntek: Erev Sábosz Sive

Mincha, Mááriv: 17:30

4-e, szombat: Sábosz Sive

Sáchresz: 08:30

5-e, vasárnap: Erev Jam Kiper

Kol Nidré: 17:30

AZ ÜNNEP BEJÖVETELE: 17:48

6-a, hétfő: Jam Kiper

Sáchresz: 08:30

Mázkir

AZ ÜNNEP KIMENETELE: 18:51

10-e, péntek: Erev Szikesz

Minchá, Mááriv: 17:30

11-e, szombat: Szikesz I.

Sáchresz: 08:30

Minchá, Mááriv: 17:30

12-e, vasárnap: Szikesz II.

Sáchresz: 08:30

**Szikesz Chol hámoed:
október 13-16.**

17-e, péntek: Hosáno Rábo

Sáchresz: 08:30

Minchá, Mááriv: 17:30

18-a, szombat: Smini Áceresz

Sáchresz: 08:30

Mázkir: 9:30

Minchá, Mááriv: 17:30

19-e, vasárnap: Szimchesz Tajre

Sáchresz: 08:30

Szeretettel várunk mindenkit az őszi ünnepekre!